

Po L. Ganghoferju Fr. Govekar:

Pomlad in vojska.

Moderna pravljica.

Bobneče, šumeče vršanje je šlo pred njo.

Močan veter je zavel preko šum in zazibal vrhove dreves ter stresal z drevja sneg, ki se je zdaj na tleh tajal in zgineval. Pa vihar se je ulegel, in le še mil, lahen, topel veter je pihal. In tedaj so vedeli ljudje: od juga sèm prihaja — ona, lepa mladenka cvetočega obličja, v roznati obleki, z zlatimi lasmi...

Vedrega lica je stopala čez gore, hribe in griče. V rokah je imela potno palico in cvetoče lilijino steblo. Njena obleka je bila iz samih cvetočih rož.

Pojoč in vriskaje je hitela čez gorske vrhove in kamor je stopila, je vdahnila novo življenje: rjava, posušena, vela trata je ozelenela, cvetice so priklile na dan, drevje je pogrnalo, vse je zabrstelo v novem cvetju.

Tedaj je dospela do lepe ravnine in stopala vriskaje po beli cesti naprej. V hipu pa prestrašeno obstoji; pokaže se ji čudna, žalostna slika... Daleč naokrog zagleda samo razdejanje, groblje: trate rjave, požgane, trava pohojena, grmovje poteptano, drevje posušeno, golo, podrto, bivališča razrušena, na njih prostoru razvaline, vse porušeno v prah... Nikjer ni slišati ptičjega speva, le črni krokariji letajo s hreščečim, hripavim glasom po zraku, ki vonja po dimu, po pogorišču...

In sredi tega razdejanja — čudna podoba: orjaška postava sedi na kupu pogorišča. Blestečo čelado ima na glavi, z blatom in krvjo oškropljen, ves ožgan plašč pokriva njeno velikansko telo in njen obraz tako, da se vidi le dvoje žarnih, ognjenih oči...

Ko zagleda ta čudna, skrivnostna postava lepo mladenko, ji zakliče z grmečim glasom:

»Kdo si?«

»Pomlad sem,« odvrne mladenka z zvonkim glasom.

»Kje si se tako dolgo mudila?«

»Vklenjeno me je držal ledeni gorski velikan. A ko sem začula velikonočne zvonove, raztrgala sem s silo vezi, ki so me oklepale, in začela sem radostno potovanje. Toda, kdo si pa ti?«

»Jaz sem vojska...!« dé velikanska postava, pa skoči kvišku in razgrne plašč, ki je zakrival silno telo. Ob pasu ji visi svetel meč in krvav bič. Bledo in suho je njeno strašno obličje, in kakor kače se ji vijejo lasje okrog glave. Prasketajoči bliski švigajo z njenega svetlega oklepa, dim se kadi izpod silnega telesa, teče curkoma z nje in kaplje se sproti izpreminjajo v tekoče potoke...

»Kaj pomenijo ti potoki?«

»To so solze, ki se pretakajo radi mene...«

Boječe odhiti pomlad naprej. A v strahu začuje, kako stopa vojska za njo trdih korakov, kot bi padalo železo in bi se vlekle verige.

Kamor stopi pomlad, povsod vse nanovo zazeleni in vsa dežela zažari v svetlem sijaju in blesku. A pod nogami vojske se spet vse izpremeni v razdejanje in puščo.

Tako stopata nemo dalje...

Kar zagleda pomlad ob poti zalo deklenco, ki si zakriva obraz z rokami in bridko joka.

»Skrij se ali vsaj zagrnj se v svoj plašč!« veli pomlad vojski. »Ko bi te deklica ugledala, bi utegnilo skoprneti od strahu!«

In pomlad vrže jokajoči deklici šop cvetic v naročje. A mladenka se ne da utolažiti.

»Zakaj jočeš?«

»Jokam, ker sem tako zapuščena že vrsto let. Še kot otroku mi je ugrabila vojska dragega očeta, in moja mati je od žalosti umrla...«

Oči dekletove se iznova zaiskre v solzah.

Žalostno pogleda pomlad na vojsko.

»Oh, obrni se in vrni! Ali ne gane nobeno gorje tvojega srca?«

»Moje srce je trdo kot železo in kamen!« odgovori vojska.

Stopata dalje. Dospeta v vas. Prav ob cesti stoji cerkev. Lepo zvonjenje se čuje iz zvonika. V cerkvi doné orgle, in zdi se, da sto in sto glasov poje pobožno sveto velikonočno pesem. »Oh, vrni se!« spet zaprosi pomlad vojsko z nežnim glasom. »Ukloni se njemu, ki je prinesel ljudem mir in ljubezen.«

»Moja pravica sega dalj ko njegova. Preden je bil on, sem bila na svetu jaz,« zamrmrá vojska.

Služba božja mine in ljudje se vsujejo iz cerkve.

»Skrij se, zagrnj si obraz!« spet zaprosi pomlad svojo spremljevalko. Pa komaj izpregovori, že prihitijo mladeniči in mladenke mimo. Veseli so. Čutijo namreč, da prihaja pomlad. Pozdravljajo jo z glasnimi pesmimi in rajanjem. A čisto to veselje ni! Pomlad vidi in čuti, da tem ljudem nekaj teži srce in da jim težka misel tare prsi.

»Kako da ni vaše petje tako veselo in vriskajoče kot sicer ob prihodu pomladi?« jih vpraša.

»Ker nas mori velika skrb,« odgovore. »Bojimo se, da ne prihajaš sama, ampak da imaš hudo tovarišico...«

Tedaj se divje zakrohota vojska in odkrije obraz...

Hipoma utihne petje. Strašen, presunljiv krik se razjekne. Zbegane žene in matere se oklenejo svojih mož in sinov. — — A vojska iztegne svojo jekleno roko in iztrga moze ženam iz objema in sinove z naročja jokajočih mater — — — Noben vzdih, nobena prošnja ne pomaga nič — — —

Kamor stopi vojska, povsod je sovraštvo, ločitev, smrt, razdejanje. Otožna odhiti pomlad. Toda za seboj sliši trde korake vojskine.

Prideta v temen gozd. Prav ob cesti blesti krasno jezero, čisto ko kristal.

»Idi le naprej,« dé vojska in potegne meč. »Tam je moj cilj,« pokaže.

»Vrni se, vrni,« zaprosi pomlad. »Glej, tam je moje najlepše, najljubše bivališče. Ali naj bo tudi to opustošeno, razdejano od tvojih korakov? Ali naj vsi, ki me tako željno pričakujejo, preklinjajo moj prihod zato, ker mi slediš ti, ker hodiš ti za menoj?«

»Ne trati časa, saj vedó, da pridem,« zahrope vojska.

»Kako strašna si! Ali si že kdaj videla svoj lasten obraz? Daj, pokažem ti ga!« — In pelje vojsko prav k jezeru. Veli ji, naj pogleda v to mirno, globoko vodo. A ko vojska pogleda v jezero ter zagleda v njem svojo strašno, s krvjo oškropljeno podobo, se prestraši, da ji od strahu pade meč v jezero...

Zašumi, ko pljusne orožje v vodo in se pogrezne na dno. A ko se to zgodi, se zdi, kakor da se začujejo prečudni glasovi. Tako je, kot bi se vsa zemlja oddahnila, zadihala iz svobodnih prsi in zavriskala od veselja, da je rešena strašne more...

Kakor okamenela stoji vojska — brez morilnega orožja, brez moči, slabotna, onemogla, premagana, podlegla...

Svet pa s prekipevajočim veseljem v srcih čuti in vriska:

»Vojske ni več!«

In pomlad zaraja veselo in pojoč odhiti naprej, pa obsuje, kamor stopi, vso deželo s cvetjem...

France Žužek:

Poletna.

*Ej, to zlato žitno polje —
v žitu rdeča roža,
ki jo vetrič ljubeznivo boža,
kakor mati ne zna bolje.*

*Ej, to zlato žitno polje —
v žitu petpedika,
ped za pedjo skrivši se umika
prepelica čez podolje.*

*Ej, to zlato žitno polje —
klas se klasu pripogiblje,
in škrjanec se nad njivo ziblje
ter se smeje dobre volje.*

